

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

16 de Syluis & Nemoribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

arg. l. Celsus scribit. §. sed & fratio, ad exhiben. lib. 10. P. tit. 4. l. prator ait. 7. §. si de dam. infect. in P. l. si non forem. 26. §. si certum, de cond. indeb. lib. 12. P. tit. 6. Et pro damno dato electio domini animalis est, vel damnum reparare, vel dare animal pro noxa, l. i. si quadrup. pauper. fec. dica. lib. 9. P. eo. tit. §. i. eo. tit. ap. Iust. lib. 4. tit. 9. Receptum quoque est, vt testandi damni causa, quis possit hominem repperum in crimine etiam retinere per viginti horas, Vlp. l. capite. 25. ad l. Iuliam Maiest. lib. 48. P. tit. 5. Et ita probo posse retinere animal nocens, & recludi testationis causa, & vt damnum restituatur. Nec pugnat l. quamuis, ad l. Aquil. in P. quæ dicit non licere includere: et eam hoc verum est, si dominus damnum offerat, vel non licebit ei concludere, vt suum pecus faciat, vel domino interuertat. Hoc enim ad pascua principis solum pertinet, non priuatorum. Item non licere pro diutius animal includere sine monitione domini, vt suum recipiat, d. l. quamuis, ad l. Aquil. si fiat, cuius sit animal. Quod si quis ignoret, vtetur consilio Vlpiani, l. falsus creditor. 4. §. qui alienum, de furt. lib. 47. P. tit. 2. vt proponat palam libellum: se inuenisse tale animal in suo prædio, quod sit restitutum domino damnum solutorii. Quo inuenit, & de damno cauenti, id restituere debet, vt alias fuit iudicatum, Parisiis anno 1546. 6. Februarii, Papii lib. 18. rap. ad. aref. tit. 9. aref. t. Cautione quippe recepta, probare debet damnum testibus, vel per relationem seu censuram expertorum, qui damna iudicant. sic tunc ad petitionem condemnationis damni accedit: alioquin enim deficiente in probatione damni capiente, aduersarius recte de occupatione illegitima, vt de furto, aduersus eum conquiri posset. ¶ Inutile ¶ tamen hic non erit annotasse duos casus, in quibus in suo depascua animalia pro damno non potest retinere, vel damnum repetere a domino eius: primus in viatore, si necessitate compulsus, equum in itinere, vel in vicinis pratis paup. c. l. §. si de pasc. tenen. lib. 2. feud. tit. 27. puta equo deficiente ob penuriam alimentis, vel ob morbum: & necessitas faciet licitum quod alioquin prohibuitur, c. quod non est licitum, 4. de reg. iur. apud Gregor. i. Machabeor. 2. Alius casus notatur ab Alberico, in 2. par. statuo. quæst. 76. vt dominus animalis non teneatur de damno ab eo dato, quando animal deperditum fuisset sine domini culpa, & depopulatur aliena. Verum ego non subscribo, sed arbitror damnum teneri refarcire, liberari tamē a pena, quæ ultra damnum domino imponitur fisco, vel domino rei læsæ addicere. Ja: neque enim æquum esset euasisse faturum vel nutritum animal enim alterius iactura, & ita ditari alterius malo dominum, l. nam hoc natura, de condit. indeb. in P. l. locupletari, de reg. iur. l. iure natura, eod. in P. ¶ Excipitur ¶ tamen alius casus a reparatione damni dati in prædus alienis ab animalibus nostris, si in illis seruitutem pascendi pecoris habeamus, quæ ius tribuit impune, Vlpian. in l. 3. Papin. in l. 4. de seruit. rust. præd. lib. 8. P. tit. 3. & acquiritur interdum in rebus dominorum clientelarium ex cautione traditionis in Emphyteosin nominatim facta, vel alio titulo, seu præscriptione longissimi temporis, quæ vicem legis obtineat, l. §. pen. de ag. plu. arven. lib. 39. P. tit. 3. Pompon. l. hociure, 3. de aqua quotid. & est. lib. 43. P. tit. 19. etiam sine titulo. Cum titulo tamen decem annorum possessione, vel quasi inter præfentes, & 20. inter absentes, l. si quis a iustit. 10. & ibi glo. doct. si ser. vendi. lib. 8. P. tit. 5. & in l. si seruitutes prædio. 14. de seruit. lib. 8. P. tit. 1. Et contra dominum etiam directam, si modo ei tributum, seu census eo nomine præstetur, Vlpian. in l. venditor. 14. §. si constat, commu. præd. lib. 8. P. tit. 4. Et ita iudicatum, Guid. Pap. quæst. 563. Pap. lib. 14. rap. ad. aref. lib. 1. aref. 3. Nam census eius præstatio arguit titulum, vt viuarum præstatio præcedentem obligationem, l. cum de in rem, vers. 6. de iuris lib. 22. P. tit. 1. Quæ verantur quatenus modus concessus pascendi seruat. Nam pascendi modi duo, viridis, inquam, pascui, & vacui. Viride pascuum est, quod tempore fructuum conceditur: vt in pratis tempore quo herba virent in sœnumque crescunt. Et in syluis tempore quo glans est. Ita vacuum, quod exliffio fœo, & collectis glandibus tantum permittitur. Pascua virentia & virentia, intelliguntur in nemoribus & saltibus a die festi S. Michaelis, vsque ad diem sancti Andree. Quare hoc tempore inhihentur his qui tantum vacuum habent pascuum, Chassaneus in rub. 14. des fruct. & pascuages. §. 4. & 5. in consuetud. Burgund. Ex consuetudine Biturigum pascua virentia inhihentur in pratis a die annuntiationis Dei paræ, qui est 25. Martii vsque ad 29. Septembris, §. 4. de consuetud. Biturig. Quod & alibi seruat. Marcus Cato in hæc verba scribit, Cato, lib. de re rust. cap. 149. Quæ leg. pabulum hybernium vendere oporteat, quæ vendas, finis dicitur. Pabulum vini acci-

pto. Ex Calendis Septembribus prato sicco decedat, ubi pycus florere cœperit, prato irriguo: ubi super inferque vicinus permittet, tum decedat, vel diem certam virique facito. Cetero pabulo, Calendis Martiis cedat. ¶ Et istis ¶ legibus vt licet pascuis iure etiam vicinitatis extra tempora prohibita, & dummodo prædia vicina non sint circumdata, quæ ita excipi videntur, & dummodo in prata aliquo tempore porci non immittantur, quia isti rostro radices herbarum exarant & eruunt, in §. i. de consuetud. prædio. in consuetud. Biturig. ¶ Neque ¶ enim hoc modo vel alio licet, etiam si concessa sit pascendi facultas, abuti rebus seu nemoribus vel pascuis: alioquin abutentes priuantur iure, vt iudicatum fuit 3. Non. Iulii 1530. teste Ioannē Lucio, lib. 7. placitorum curie, titu. 7. plac. 1. ¶ Erant ¶ etiam Romæ pascua publica, ex quibus etiam vestigia lia perueniebant ad ærarium publicum, vocabanturque agri illi scripturarii, in quibus vt pecora pascerentur, certum æs erat: ita dicti, quia publicanus scribendo conscribit rationem, vt ait Sextus Pompeius. Et eorum, qui pascua publica conducebant ratio, scriptura dicebatur, vt ait Alconius Pedianus, in diuina. (scironis. ¶ Eratque ¶ lex Thoria, quæ animaduertebat in eos, quorum pecora agros publicos depalcerent, Cicero 2. de oratore. Onidius florales ludos olim curatos & exhibitos tradit, ex pecunia, quæ ex multatione eorum, qui pascua depalcerentur, colligebatur. Refertque primum libera fuisse pascua, postea in publicum redacta aliqua, & inde vestigalia exhibita, his verbis, Ouid. s. Fast.

Dic Dea, respondi, ludorum quæ si origo:

Vix bene deseram, retulisti illa mihi.

Cetera luxuria nondum instrumenta vigeant,

Aut pecus aut latam diues habeat humum.

Hinc etiam locuples, hinc ipsa pecunia dicta est:

Sed iam de vitto quisque parabat opes.

Venerat in moram populi depascere saltus,

Idque diu licuit, poenæq. nulla fuit.

Vindice seruabat nullo sua publica vulgus,

Imq. in privato pascere inertis erat.

Plebis ad edes perducta licentia, talis

Publicis, animus defuit ante viris.

Rem populus recipit, multatam subiere nocentes,

Vendicibus laudi publica cura fuit.

Multa data est ex parte mihi magnos, fauore,

Victores ludos instituere nouos.

Parte locant clui, qui tunc erat ardua rupes,

Vile nunc iter est, publicumq. vocant.

¶ Scribit ¶ & Plinius, 18. cap. 3. etiam nunc id suo tempore in tabulis censoriis: pascua dicuntur omnia, ex quibus populus redditus habet, quia diu hoc solum vestigial fuerat. Pascua vniuersitatis cuiusdam, vel pagi, vel ciuitatis, illis tantum communia sunt, qui eiusdem sunt municipii, vel qui ius alio modo sibi quaesierint. Sic enim fuisse communia in diuisionem agrorum, pascendi causa, tradunt Agennius, Virbius & Flaccus, de conditionib. agrorum. Flaccus, & Frontinus. Quæ tamen postea priuati sibi aliquando viuarunt & inuaserunt per potentiam. Data & compascua a dominis directis, aliquando colonis agrorum, & clientibus censuibus, sub censu certo annuo, certis legibus & conditionibus, quæ placuerunt in traditione.

De Syluis & Nemoribus. Cap. 16.

- 1 Ius regium, & in syluas.
- 2 Cura nemorum & inter summa politie curas, ob securitatem itinerum & utilitatem communem consulibus etiam commissa.
- 3 Iura regis in saltibus Normanicis, tertium, & Dangeriam ius Gruaria.
- 4 Compendia quoq. Romanis olim fuisse ex syluis.

¶ Vs regium in syluas quoque porrigi nemo dubitabit, qui legitur curam sylvarum & nemorum in politia genere bene constituto summam fuisse, & ideo præfectos esse eis constitutos peregrinos, vt notat Aristot. lib. 6. Polit. c. 8. & lib. 7. c. 12. & vt Virgilius, Bucol. Eclog. 4.

Sic animus syluas, sylua sint consule dignæ.

Sive ad securitatem referas publicam, sive ad utilitatem & commodum publicum, quorum cura principis est, l. 3. de offic. præf. virgil. lib. 1. P. titu. 15. ¶ Nam ¶ & concedebant Consulibus, sicut provincia, & curam sylvarum & itinerum, Suet. Tranquil. in Iul. Cæs. c. 19. quia, inquit Philip. Beroaldus, in prædict. loc. Tranquilli.

loca sunt latrocinii exercendis accommodata, ut ita a consiliis repurgarentur, fierent, loca viatoribus iustiora. Nam & syluæ ideo latrocinii suspensæ, publico præsidio obtineri consueverant, ut inuenit Iuuen.

*Armato quoties tuto custode tenetur
Et pontina Palus, & Gallinaria sylua.*

Fuerunt & syluæ publicæ curæ, ad delendam & conseruandam materiam vrbibus publicis necessariam, sicuti Lampridius memorat, in *Alexan.* Alexandrum Cæsarem in publicos vsus thermarum eas deputasse. Ita Veneti præfectum constituunt syluis, ne materia defuit ad naues conficiendas, *P. Crinius.* Salomon rex id eo petiit a rege Tyriorum Hitamo, ligna cedrina & abiegna, *3. Reg. c. 5.* tanquam ab eo, in cuius manu syluæ regni essent. Et Neemias edificaturus Hierusalem, petiit ab Artaxerxe epistolam ad Asaf custodem saltus regis, ut daret ligna, *2. Esdræ, c. 2.* Ex lege Ludouici & Clotarii de syluis, & ibi dicitur, de forestibus nouiter instituentis, sic scriptum, *l. 4. legis Francicæ. c. 1. 9. ut quicumque illas habet, dimittat, nisi forsitan iudicio veraci ostendere possit, quod per insensionem sive permissionem domini Caroli genitoris nostri eas instituit, set, præter eas quæ ad nostrum opus pertinent, unde nos decernere volumus quicquid nobis placuerit.* § *Ius* † regium est monarchie nostræ Gallicæ, in saltibus Normanicis, vultus vocabulo, *Tertium* & *Daugierum*, cuius canon consistit ut in aliis, in quibus ius habet in arborum caesura, glande, pasuis, & aliis similibus commodis, inque *Gruarie.* Ea de causis, ne fraus fieret canonis instituti preselli *Gruarie, viduarie, custodes saltuarie, alique, quibus syluarum procuratio demandata.* Sunt & hac de re constitutiones regiar, quæ late de horum cura & iurisdictione & redditu tractant, *dos eius & forestæ, a Franco 1. & Henrico 2. editæ.* § Et † olim quoque de syluis compendia publica fuisse constat ex Iuuenale, dum ait, *Sayr. 3.*

*Nunc sacris nonis nemus & delubra locantur
Indeis, quorum cophinus, fenumq, supellex.
Omnis enim populo mercedem pendere iussa est
Arbor, & ciclis mendicæ sylua camænis.*

De Compendiis fiscalibus pœnalibus. Cap. 17.

1. Male quaesta & retenta fisco danda, & confiscata in pœnam, enumeratis, casus, quibus bona delinquentium in fisco deponuntur seu confiscantur, & quando sibi referuntur legitima.
2. Quæ detrahantur a bonis confiscatis.
3. Nouissimo iure cessat confiscatio, exceptis paucis criminibus enumeratis. Nec in Aquitania nisi raro confiscatur. In Gallia contra, confiscato corpore confiscantur bona, reseruata vxori & liberis rei quadam portione.
4. Bona confiscata in quibus criminibus queruntur dominis iurisdictionalibus, & quando soli Regi.
5. Quando confiscatio bonorum a iudice laico facta non tollit ius patronatus rei.
6. Defertur fisco duplum pretii emtionis ementis domum ut demolatur: Item bona desistentis ab accusatione, pretium rei litigiosæ venditæ: & ex aliis causis, quæ enumerantur.

Dicitur † fisco quoque ex pœnis, vel pœnalibus compendiis: Nam in primis male quaesta & retenta, fisco adduntur, *l. in heredam. 5. de calum. lib. 3. P. 11. 6.* unde illa pœna, quæ non capit Christus, rapit fisco, *ca. maiores, 16. q. 7. 2.* Res magni pretii, a fisco minoris emta, fisco adicitur, *l. de iure fisco. P. si fraus emtoris interueniat consulto, non aliter, l. de fide instrum. & iur. bast. fiscal. lib. 10. C. l. si minori pretio. 3. de iur. fisco. lib. 10. C. 3.* Bona monopolantium, *l. vni. de monopol. lib. 4. C. tit. 5. 9.* Bona eius qui rusticatum ad obsequia sibi præstauda iure mæcipii compulsi, aut bouem aut seruum eius in vsus proprios conuertit, *l. 2. ne rustica ad vitum obsequium deuocent. lib. 11. C. tit. 5. 4.* Bona fortilegorum & maleficorum, *l. 3. de malef. & mathema. lib. 9. C. tit. 2. rapuerit, cap. ex iuratum, de sortileg. 6.* & Damnatorum crimine, quod habet pœnam capitalem, in insulam deportationem & relegationem cum bonorum ademtionem, *l. 3. § fin. ad l. Cornel. de sicar. lib. 4. 8. P. tit. 8. vbi & crimina enumerantur eius pœna, § in l. 4. eius tit. 7.* Reorum quoque olim ex crimine falsi vel quasi falsi, *Marti. in l. 1. § si. ad l. Cornel. de fals. lib. 4. 8. P. tit. 10.* 8. Tutoris pupillum corrumptentis, *l. 1. si quis eam cuius tut. fuer. corrupit, lib. 9. C. tit. 10. 9.* Hereticorum bona quoque deferuntur fisco, *Manichei, l. 4. de heret. lib. 1. C. tit. 9. Innocen. 5. in c. pergentis, de heret. 10.* Apostatarum antea, *l. 1. de apostatis. lib. 1. C. tit. 10.* quæ postea successoribus reseruata fuerunt, *l. apostatarum. C. eod. 11.* Publicantur bona damnatorum de vi publica, *l. 1. ad l. Iul. de vi publ. P. 12.* Tertia pars quoque damna-

torum de vi priuata, *l. 1. ad l. Iul. de vi priuata. 13.* Bona redeunt ad fisco, si ex præuaricatione aduocati vel procuratoris sui viduus sit, *l. 1. de sent. aduer. fisco. tractat. lib. 10. C. tit. 9. 14.* In summa iure Pandectarum & Codicis, bona eorum, qui capite damnati sunt, ad fisco pertinent, reseruata quadam portione legitimæ liberis, *Callis. in l. 1. & Paul. in l. fin. de bon. damn. lib. 4. 8. P. tit. 20. Grati. & Theo. & Valensina. in l. si de portatus, de bon. profer. lib. 9. C. tit. 4. 9.* nisi mater deportata esset: nam tunc filii, Diocletia. & Maxim. legitimam non dant, *l. de bonis. 6. de bon. proscript. cod.* Solebant Romani bona publicare, id est, in vsus publicos redigere, quos maximis criminibus damnabant, ut docet pluribus exemplis *Alexand. ab Alexandro, l. 3. genialium dier. c. 32. & eorum quoque qui metu pœne criminis mortem sibi inferebant, l. 2. & 3. de bon. eor. qui mor. sibi consc. l. parricidii, 8. ad l. Pom. de parric. lib. 4. 8. P. tit. 9.* † Notandum † tamen condemnato filiofamil. de crimine, vbi confiscatio locum habet, viuente patre nec legitimam eius confiscari, nec bona castrensia vel militiæ gratia a patre concessa secundum *Alexandro Imperatorem, in l. si filius. 3. de bon. profer. C. quia & præmatura est petitio legitimæ ante mortem patris, in l. 1. § si impuberi, de collat. lib. 3. 7. P. tit. 6.* Nec veniunt etiam in confiscationem, sed detrahuntur a bonis confiscatis quæ ante condemnationem donata sunt, paraphernalia vxoris, & alia donata filiis, *Archad. & Honor. l. si quis post hæc, 9. de bon. proscript. etiam si post contractum capitale crimen, fiant istæ bonorum distractiones, dummodo in fraudem fisci scienter non fiant, l. post contractum, 15. de donat. lib. 3. 9. P. tit. 5.* & nisi commissum fuisset crimen perduellionis vel læsæ maiestatis, post quod donationes etiam perfectæ ante condemnationem a reo, factæ a fisco reuocantur, *l. donationes, 32. § perfecta, eod. de donat. l. pen. & fin. ad leg. Iul. mai. lib. 9. C. tit. 8.* Si mulier quoque deliquisset nupta, in eodem casu quo maritus lucratum dotem vel partem eius, dos non datur fisco, sed apud maritum reuertitur, perinde ac si duraret matrimonium, *Callis. in l. quinque legib. 3. Paul. in l. Somnus, 4. Ulpia. in l. sed ea lege 5. de bon. damnat. P. 4.* Nouissimof iure nouellarum exceptis quibusdam criminibus non confiscantur bona, *ausben. bona damnatorum, C. de bon. profer.* Excepta crimina sunt vtriusque maiestatis, & diuinæ, *ca. cum secundum leges, de heret. in sexto, l. Manicheos, 4. eodem C. & humanae, l. qui quis, l. penult. & fin. ad l. Iul. maiest. C. d. donationes, § perfecta, de don. P. raptus, ca. si quis rapuerit, 2. 7. q. 1. & alia plura, de quibus videndus Bœrius, de c. 264.* In Aquitania ob crimen nulla confiscatio regi est privilegium, quod illi concessit anno domini 1337. secundum quod iudicatur, *Papui, lib. 2. 4. rap. sed. ar. for. tit. 2. ar. est. o. 2. Imbert. Manuall. de pœn. pecunia. abrogat. nisi tam atrox fuerit delictum, nempe comprehensum in authentica bona damnatorum de bon. proscript. C. At generali consuetudine Gallæ confiscato, ut dicunt, corpore, confiscatur & bona, reseruata vxori & liberis quadam portione. § Cediturque † huiusmodi confiscandi ius & confiscatio dominis, in quorum iurisdictione bona confiscanda sita sunt: exceptis criminibus priuilegiatis, nempe *Hæreticos, falsæ Monetæ, imminutæ Maiestatis, ob quæ crimina bona deferuntur fisco regio, ut scribit Mansuerius, in sua praxi titu. de pœn. § item aduertendum, & in consuetu. Burgundia, § 1. tit. des confiscations, & ibi Chassan. § Facta † tamen confiscatio a iudice laico, non priuata res ius patronatus: quia hoc est extra forum, & iurisdictionem laici, ut notant aliqui, glo. in cle. pastoralis, ante § ceterum, in verbo subiecta, de senten. & re iud. in Clementin. Martini d. Casarius Laudensis tractat. de fisco num. 3. quamuis alii distinguant, glo. in ca. filius, 16. q. 7. vt ademtionem partis bonorum, ius patronatus non perdat, contra si omnia adimantur, quod verius credo: quia ius patronatus transeat cum vniuersitate bonorum, si ei adherat nec excipiatur, c. ex literis, de iur. patron.**

§ 15. In † fisco deferitur duplum pretii, quo quis emit domum, vel villam, ut eam demoliretur, *Paul. l. senatus, 52. de contra. emt. lib. 18. tit. 1. l. 1. de iur. fisco. P. l. 2. de ad. si. priua. lib. 8. C. tit. 10.* Male affectus enim in rem pub. visus est, qui spe aliqua particularis commercii & pretii, patitur publicum aspectum deturpari. Sic enim siue spe lucri patitur res suas deturpari, vel alia ratione demoliatur, hac lege non vincitur, *l. cetera, 43. § item quari, & § sed & si quis, de leg. 1. lib. 30. P. tit. 1.* Ad decus tamen vrbis pertinet edificia non derelinquere, *l. prior ait, 20. § interdictum, de oper. nou. nuntiat. lib. 3. 9. P. tit. 1.* cum deformetur ruinis, *l. fin. ne quid in loc. pub. lib. 43. P. tit. 8.* Licet tamen vnicuique in eadem ciuitate ex vna domo in aliâ materiam transferre, si quis de ad. priua. 16. Ad fisco pertinent, quæ quis vini cognati ignorantis bona vel partem bonorum,